

KYNDELSMÄSSODAGEN

PURIFICATIONE SANCTE MARIE VIRGINIS

Epistel Mal. 3:1-4. Evangelium Luk. 2 :22-32. Predikan Joh. 1:15-18 av Ingemar Andersson (LFS)

KRISTUS FRAMBÄRES I TEMPLET. DET GAMLA FÖRBUNDET OCH DET NYA.

Enligt föreskrifterna under Gamla förbundets tid, skulle en kvinna, sedan hon fött en pojke, ha fyrtio reningsdagar. Sedan skulle hon gå till templet och bära fram de föreskrivna offren. Allt förstfött i Israel skulle också helgas åt Herren: *Varje förstfödd son som öppnar moderlivet skall räknas som helgad åt Herren.* Det är till minne av detta vi i dag firar Jungfru Marie Kyrkogångsdag.

Men dagen kallas också Kyndelsmässodagen – missa candelårurum – ljusmässodagen. Det är en av kyrkoårets festdagar som firas till minne av att Jesus bärs fram i templet. I den ortodoxa kyrkan kallas dagen ”mötet” – mötet mellan det gamla och det nya förbundet: *Johannes vittnar om honom och ropar: ”Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig är före mig, eftersom han var före mig.” Av hans fullbet har vi alla fått, nåd och åter nåd. Ty lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus. Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud, och är hos Fadern, har gjort honom känd.*

INGEN HAR NÅGONSIN SETT GUD...

I 2 Mos. 24 läser vi om hur Mose, Aron, Nadab, Abihu och de sjuttio äldste i Israel gick upp på Sinai. *De fick se Israels Gud, och under hans fötter var som ett golv av safirer, likt själva himlen i klarhet.* Profeten Jesaja berättar i det 6:e kapitlet hur han i en uppenbarelse fick se Herren sitta på sin tron och hur han greps av förskräckelse, då han, den orene, med sina ögon såg Konungen, Herren Sebaot. De såg Herren Gud, men ändå såg de inte. Gud är en Ande. Han är osynlig, men han har på olika sätt uppenbarat sig för människor. Men *en människa har sett honom på riktigt! Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud, och är hos Fadern, har gjort honom känd.* Och Han, som själv är Gud, har för oss uppenbarat hela Guds väsen – den Gud som är en förtärande eld, men som samtidigt är kärleken och barmhärtigheten personifierad. *Av hans fullbet har vi alla fått, nåd och åter nåd.*

DE TVÅ GÄVORNA

är lag och evangelium. Det är gåvor av helt olika karaktär, där den ena gåvan har med sig fordringar, befallningar, domar och förbannelser, medan den andra gåvan har med sig nåd och barmhärtighet, frid, och salighet. Men fast de är så olika hör de oupplösligt samman. De utgår från Gud och de samverkar i uppgiften att återförena syndaren med Gud. Därför säger Jesus om Mose, lagens representant: ”Om mig har han skrivit.” Därför är Gamla förbundets representanter för lagen och profeterna, Moses och Elias, med Jesus på förklaringsberget och talar med honom om hans förestående lidande.

Men lika visst som dessa två gåvor hör ihop, så att de båda alltid måste finnas sida vid sida och båda är lika oumbärliga – lika visst är det en så avgörande skillnad mellan dem att ingen av dem tål den minsta sammanblandning. Blandas evangelium in i lagen så blir lagen satt ur spel och båda gåvorna förvanskade. Blandar man in lag i evangelium så är det lika ödesdigert. Då går evangelium förlorat och lagen blir missvisande. Till galaterna, som förvillats och börjat blanda lag och evangelium, skriver Paulus: *Ni har kommit bort ifrån Kristus, ni som försöker blir rättfärdiga genom lagen. Ni har fallit ur nåden.*

De två gåvorna, som såväl till innehåll som till ändamål är skilda åt, verkar ändå båda tillsammans till Guds ära och människor till frälsning. De är direkta uttryck för Gud själv, för hans egenskaper och hans väsen. Därför är de evigt oföränderliga som Gud själv. Därför kan det aldrig i tid eller evighet bli lovligt vad Gud i sin lag förbjudit. *Förr kommer himmel och jord att förgå än att en enda prick av lagen sätts ur kraft,* säger Jesus.

Därför kan det heller aldrig någonsin bli någon inskränkning eller förändring av Guds nådelöften i evangelium. Så länge världen står skall den fria nåden i Kristus oavkortat tillbudas syndare. *Jesu Kristi, Guds Söns blod, renar oss från all synd* (1 Joh. 2:7).

Eftersom lag och evangelium är uttryck för Gud själv är de också eviga som han är. Men de har getts till människan på olika tider.

LAGEN

blev människornas i och med deras skapelse. Gud skapade människan i sin bild. Hans lag var skriven i deras hjärtan och samveten, och människan var helig, ren och utan synd. Adam och Eva hade också fått lagen i ett yttre bud: *Ni får fritt äta av alla träd i lustgården, men av kunskapens träd på gott och ont skall ni inte äta, ty den dag ni äter av det skall ni döden dö.*

Detta bud var lika heligt och kärt för människorna som Guds vilja, skriven i deras hjärtan och samveten. Genom syndafallet fördunklades samvetet, viljan förvändes och kännedomen om lagen och dess fordringar grumlades, försvagades och stora delar föll bort helt. Endast rester av lagen blev kvar i människans medvetande, så att hon hade vissa uppfattningar om rätt och fel och så att hennes samvete ibland kunde anklaga eller söka efter ursäkter över begångna felsteg.

Men Guds bud var inte längre något människan älskade. Gåvan var inte längre dyrbar. Människan hade blivit Guds fiende. Men *Gud* förändrades inte av det skedda. Hans kallelser och gåvor är sådana att han inte ångrar dem, säger Bibeln. Därför tog han inte heller sin heliga gåva lagen tillbaka – det hade varit liktydigt med människans förtappelse. Nej, i stället vidtog Gud åtgärder för att göra sin gåva lagen känd. Det skedde inte först när lagen gavs på Sinai. Guds vilja var känd från skapelsen. Kain visste att han brutit mot Guds lag då han slog ihjäl sin bror. Josef flydde från Potifars hustru när hon sökte locka honom till äktenskapsbrott. Israels folk kände till sabbatsbudet – det visar deras handlande när de fick mannat i öknen. Men då lagen inte längre var skriven i människornas hjärtan, skrev Gud med sitt finger de tio buden i hårda stenen, och så har vi genom Mose påtagligt och uppenbart fått denna gåva: *Lagen gavs genom Mose*. Att Gud på detta sätt måste ge oss sin lag vittnar emot oss. För det vittnar om att vi inte i oss själva är sådana som Gud kräver och att vi inte känner hans vilja. Vi behöver ett rättesnöre, en vägvisare, en sträng uppfostrare som säger: Du skall! Du skall icke! Och en domare som dömer all synd, i tankar, ord och gärningar. Lag behövs inte för den gode, endast för den onde!

EVANGELIUM

räknar sin tid från syndafallet. Där står de två överträdarna av Guds bud. De har trampat på lagens heliga gåva och lagt den i smutsen. De bävar för Guds röst och för mötet med honom. Deras ömkliga bortförklaringar friar dem inte utan ökar deras skuld. Och så faller domen över synden och syndarna – men vilken gåva följer inte med domen! Det är en evig dom över satan, men en evig salighet för människan: *Kvinnans avkomma skall krossa ormens huvud* – det är domen över den Onde och det är den fallna människans upprättelse.

Nu var evangeliets gåva given åt människan. Genom hela Gamla testamentet glimmar löftesstjärnorna, om den tid då rättfärdighetens sol, med salighet under sina vingar skall gå upp över jorden. Johannes döparens far, Sakarias, anade morgonrodnaden och kunde i sin lovsång sjunga om den soluppgång från höjden, som skulle besöka oss, som satt i mörker och dödens skugga. Och – *när tiden var fullbordad, sände Gud sin Son...* Så har Jesus Kristus, vår Frälsare, stigit ner till oss syndare med nådens och sanningens gåva: *Nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus*.

Ingen människa kunde kungöra eller förmedla den, därför att *ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud, och är hos Fadern, har gjort honom känd. Av hans fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd.*

Det finns alltså en skillnad i tid mellan de båda gåvorna, men framför allt en skillnad i innehåll. I lagen möter vi Guds helighet och rättfärdighet. *Du skall vara helig, ty jag, Herren din Gud, är helig! Du skall älska herren, din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.*

Förnuftet protesterar. Det är ju omöjligt! Gud kan inte kräva det omöjliga av oss. Jo, det kan han och det gör han! Den minsta brist i minsta detalj lägger oss under förbannelsen. *Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter* (Gal. 3:10).

Lagen kallas ”en bokstav som dödar”. Den är ”fördomsens ämbete”. Den är den anklagelseskrift som är emot oss. Men om Gud inte mildrar sin lag, om han inte har överseende med våra brister – vem kan då bli salig? Lagen uppenbarar inte hela sanningen om Gud och hans väsen för oss. Lagen visar oss ingen väg att uppfylla lagens krav och fordringar. Den säger oss ingenting om försoning, om nåd och förlåtelse. Den

som vill ha en målande beskrivning av lagens stränghet, dess domar, det straff som drabbar överträdaren av Guds lag, han må sätta sig ner och i stillhet och begrundan betrakta Kristi lidandes historia.

Den sanning, som lagen inte vet, den sanning som budordet inte kan uppenbara – den sanningen ligger i evangeliets gåva. Där förkunnas: *Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelse, och han har anförtrott åt oss försoningens ord... Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud* 2 Kor. 2: 19, 21).

Evangelium säger oss att Kristus har tagit bort den anklagelseskrift som var emot oss och naglat den fast vid korset (Kol.2:14). Det säger oss att Kristus har förlöslat oss från lagens förbannelse (Gal. 3:13).

Evangelium förkunnar att *det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den syndiga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, han som till det yttre var lik en syndig människa, och i hans kropp fördömde Gud synden* (Rom. 8:3).

Evangelium är ett öppet erbjudande om nåd för alla syndare. Det är gratis. Det är NÅD.

Mellan de två gåvorna finns alltså en skillnad i tid, en skillnad i innehåll, och också en skillnad med avseende på ändamålet. Lagens uppgift är *att var mun skall stoppas till och hela världen stå med skuld inför Gud... Genom lagen ges insikt om synd* (Rom. 2:19.20). Evangelium har ett annat syfte: *Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig till att predika glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig för att ropa ut frihet för de fångna, och syn för de blinda, för att ge de betryckta frihet och predika ett nådens år från Herren* (Luk. 4:18-19).

Där evangelium får utföra detta verk hos en människa, där förändras inte lagen, men människans inställning till lagen genomgår en radikal förändring. Det som förut var en fiende, en ständig obehaglig, hatad påminnelse om skuld och straff, har blivit en vän. Evangelium föder på nytt, ger ett nytt sinne och en ny vilja, som är på Guds sida: *Jag skall lägga min lag i deras inre och skriva den i deras hjärtan*, säger Herren (Jer. 31:33). *Sätter vi då lagen ur kraft genom tron? Nej inte alls! Vi upprätthåller lagen.* (Rom. 3:31).

Sådant kan evangelium åstadkomma. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror. Amen.